

Konferanse om mat og måltider i barnehagen

Statens hus, Trondheim 4.september 2019

Jorunn Lervik, fagleder helsestasjon og skolehelsetjenesten

Forankring, kunnskap og medvirkning er avgjørende.....

Erfaring som folkehelserådgiver i 20 år

- Alle er enig i at et godt kosthold er viktig for barnets vekst og utvikling
- Systematisk satsing på kosthold i skoler, barnehager og innen eldreomsorgen - er ofte dårlig forankret hos beslutningstakere i kommunen
- Skolemat dukker ofte opp i valgperioder- derimot gis det lite oppmerksomhet rundt mat i barnehager
- Amming er lite kommunisert i forbindelse med tidlig utskrivelse fra sykehus
- Få kommuner har planer og beskrivelser som sikrer arbeidet
 - ❑ Viktig med på politisk forankring
- Fortsatt mangelfull kunnskap om betydningen av sunn mat til småbarn
- Mat og måltid er dessverre ikke en del av debatten når det gjelder frafall i skolen (et viktig område i debatten om å redusere sosiale helseforskjeller).

Hvorfor?

- **Grunnlaget for god helse legges tidlig.** Fra svangerskapet og i sped- og småbarnsalder
 - Barn i aldersgruppen 1-5 år trenger tilførsel av det aller beste innen mat og måltider
 - I aldersgruppen 1-5 år vokser barnet raskt og det skjer en rask utvikling og vekst av både indre og ytre organer
 - Et sunt kosthold bidrar til at «byggsteinene i kroppen» styrkes
 - Barn vokser i ulikt tempo- forskjell på jenter og gutter- dette må hensyn- tas av voksne
 - Kunnskap om barnets normale utvikling er viktig
- Gode måltid med **tilstedeværende trygge tydelige voksne** legger grunnlaget for god psykisk og fysisk helse
- Gode måltider med sunn mat gjelder for alle lag i befolkningen- uansett etnisitet, sosial status og tilhørighet
- Regelmessighet er viktig
- Barn oppholder seg mange timer i uken i barnehagene

Folkehelse- herav kosthold i barnehager er politikk

Meld. St. 19

(2018–2019)

Melding til Stortinget

Folkehelsemeldinga

Gode liv i eit trygt samfunn

To/ tre sentrale lover kommunepolitikere er opptatt av

Kommuneloven (lov om kommuner og fylkeskommuner)

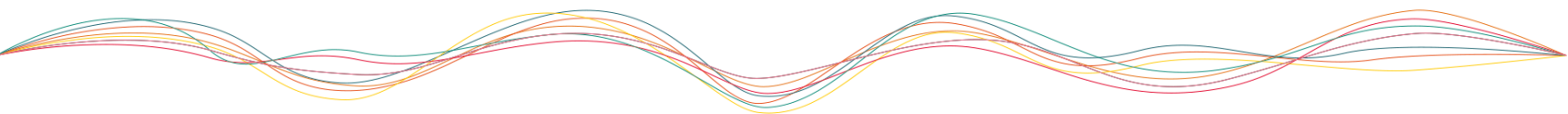
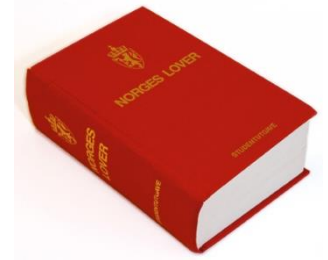
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107?q=kommuneloven>

Plan- og bygningsloven (lov om planlegging- og byggesaksbehandling)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

Folkehelseloven? (lov om folkehelsearbeid)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29?q=Folkehelseloven>

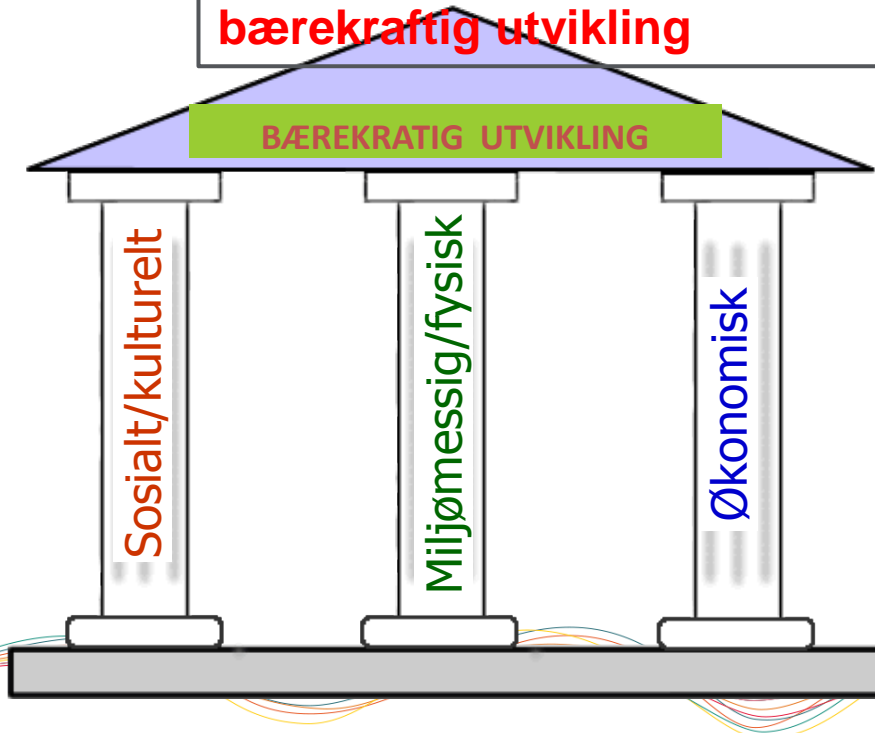

PBL:
Formål
§1-1

Loven **skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner**. Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Kommu
neloven
Formål
§1

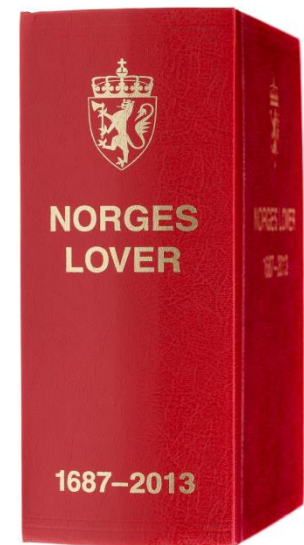
Legge til rette for funksjonsdyktig kommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av kommunale fellesinteresser innenfor rammen av det nasjonale fellesskap og **med sikte på en bærekraftig utvikling**

Bærekraftig utvikling
imøtekomme dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov

Kommunelovverkets formål forplikter langsiktighet og bærekraft for befolkningen herav også barn i barnehage

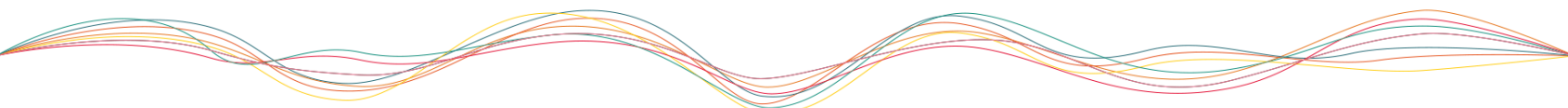
1. Kommuneloven
2. Plan og bygningsloven
3. Folkehelseloven
4. Forskrifter
 - Miljørettet helsevern i barnehager og skoler
5. Rammeverk for barnehager og kompetansestrategi
6. Nasjonal politikk

Mat og måltider i barnehagene-

Vi må løfte blikket og **tenke langsiktighet** i betydning av god folkehelse !

- Vi lever i et samfunn med travelhet og prestasjon, noe som medfører at måltidet er i endring
- Norge har god økonomi og vi har gode matvarer/råvarer.
- Mat og måltider er et svært viktig område innen folkehelsearbeidet
- Et riktig sammensatt kosthold bidrar til trivsel, konsentrasjon og oppmerksomhet
- Det å ha gode rutiner for måltid, måltidsrytme og god kvalitet på måltid og mat, bidrar til å redusere sosiale ulikheter i helse
- Barnehagen som arena er viktig for barnas psykiske og fysiske utvikling
- Gode måltider med sunn mat er avgjørende for «et godt arbeidsmiljø» for våre aller minste samfunnsborgere

Hvordan styrke arbeidet?

- Tenk gjennom og drøft barnehagens samfunnsoppdrag når det gjelder måltidet
- Stopp opp og evaluer dagens rutiner for måltidet i barnehagen
- Hva serveres og hva spiser barna? Og still spørsmål om maten er sunn og om måltidene er i tråd med anbefalinger fra helsemyndighetene
- Spill på lag med foreldrene og sørg for å få innspill til forbedring fra barn og foreldre
- Ledere har et særskilt ansvar i å snakke om betydningen av sunne måltider i barnehagen
- Ledere har et ansvar i å sikre at alle ansatte har kompetanse på hva som er sunn mat for barna
- Ledere har et ansvar for at rådmann i kommunen vet at sunn mat er viktig for barna i barnehagen
- Rådmann har et ansvar for å sikre at politikere vet om betydningen av arbeidet
- Ledere har et ansvar i å sikre at kosthold er en del av budsjettprosessen i kommunen

- Gode måltider med sunn mat er gjennomførbart i alle barnehager i Trøndelag.
 - I så fall ikke bør det dokumenteres og begrunnes

Takk for oppmerksomheten!

Jorunn.lervik@melhus.kommune.no

